

Associatie Marokkaanse Artsen Nederland (AMAN)
Postbus 2180, 3000 CD Rotterdam
E: info@amanonline.nl
F/L: amanartsen
W: www.amanonline.nl

Onderwerp: Extra aandacht voor uw vastende patiënt

Rotterdam, 17 april 2020

Geachte collegae,

Het SARS-CoV 2 virus heeft ons sinds enkele weken in haar greep. Er zijn een aantal drastische maatregelen genomen om te voorkomen dat het virus zich verder verspreidt. Voor een land als Nederland ongekende maatregelen, waarbij het maatschappelijke verkeer voor een groot deel werd stilgelegd. Onder meer scholen, universiteiten, bibliotheken, cafés, restaurants en musea sloten op last van de overheid hun deuren. Daarvoor hebben wij, als *Associatie Marokkaanse Artsen Nederland* (AMAN), de moskeeën aangespoord de deuren tijdelijk te sluiten. Aan iedereen werd geadviseerd om minstens 1,5 meter afstand van elkaar te bewaren en niet naar buiten te gaan als dan niet noodzakelijk is. Maatregelen die niet alleen ouderen en kwetsbare mensen, maar ons allen raken. Maatregelen die nodig zijn om met elkaar de strijd aan te gaan. **Wij, met z'n allen, tegen het SARS-CoV 2 virus**. Met man & kracht, bloed, zweet en tranen én veel passie & toewijding hebben wij ons ingezet om deze pandemie met elkaar de kop in te drukken. Met nog meer enthousiasme en gedrevenheid zullen wij onze uiterste best blijven doen om met de nodige inspanningen de juiste zorg te blijven leveren!

Het doet mij veel deugd om te aanschouwen hoe gebroederlijk we met elkaar kunnen leven. Mooie initiatieven om elkaar te helpen en te ondersteunen daar waar nodig. Ook de saamhorigheid van een ieder in de zorg is prachtig om te zien. Collega's van verschillende afdelingen in het ziekenhuis die samen werken, het zorgpersoneel in de eerste lijn waarvan veel flexibiliteit gevraagd wordt, paramedici en bestuurlijke zorgsectoren die op een ieder vlak kijkt naar de mogelijkheden om de werkzaamheden zo goed als mogelijk voor te zetten. Chapeau! Trots om onderdeel hiervan te zijn.

Als gevolg van alle maatregelen om de zorg op te schroeven zodat alle COVID patiënten opgevangen konden worden, is **de reguliere zorg grotendeels stilgelegd**. Natuurlijk werd de behandeling van mensen met andere (ernstige) ziekten gecontinueerd, maar veel hiervan werd – natuurlijk weloverwogen door de verantwoordelijke arts - doorgeschoven. De natuur kan mild zijn en gelukkig gaat het vaak goed. Echter zijn er ook situaties waarbij dit anders had kunnen gaan.

Één van de zaken die eveneens ten gevolge van het SARS-CoV virus 'uitgesteld' werd, is het bespreken met de patiënten wat de doen met het vasten. De maand Ramadan staat namelijk alweer voor de deur. Normaliter bent u gewend ruimschoots *vóór de start* van de Ramadan met uw patiënt te bespreken wat te doen rondom het **vasten** én wat te doen met de **medicatie**. Door alle hectiek de afgelopen periode, was u dit jaar wellicht niet daartoe in staat. Bovendien zullen weinig patiënten de afgelopen weken zelfstandig contact hebben gezocht met hun artsen en praktijkondersteuners om het **vastenvraagstuk** te bespreken. Als ondersteuning hierop verzorgt AMAN sedert jaren in meerdere steden voorlichting over onder andere diabetes mellitus en de Ramadan. Moskeeën werden bezocht om adviezen en instructies in eigen taal mee te geven. Nu vervalt die mogelijkheid helaas.

Door de zojuist genoemde factoren, maken wij als artsenorganisatie ons zorgen om de vastende patiënt. **De Ramadan is een maand van saamhorigheid en verbroedering, waarbij we oog hebben voor elkaar**. Echter, de iftars (het verbreken van het vasten) zullen dit jaar niet groots plaatsvinden. Families zullen niet bij elkaar op bezoek komen. Iedereen zal het gebed slechts thuis moeten verrichten. Patiënten zullen wellicht – vanwege het COVID - het contact met de (huis)arts willen vermijden, ook als het heel hard nodig is. Daar waar voorheen een bezoek aan de arts de voorkeur verdient, zal nu misschien niet direct de telefoon gepakt worden. En juist nu moeten we alle voorbereidingen treffen om te voorkomen dat zij zo ziek worden en alsnog naar het ziekenhuis moeten gaan. **Juist in deze periode, een tijd waarin wij extra op elkaar letten en nog meer voor elkaar zorgen, vraag ik ú als behandelaar uw bovengemiddelde aandacht voor de vastende patiënt.**

Dit bericht wil ik sluiten door ook u een gezond en gezegende Ramadan te wensen!

Met collegiale groet,

Dhr. Drs. A. Lahdidioui
Voorzitter Associatie Marokkaanse Artsen Nederland (AMAN) en internist-ouderengeneeskunde